

ANALIZA INSTITUȚIONALĂ PRIVIND SECTORUL FORESTIER - POLITICA ȘI STRATEGIILE ACTUALE PE PLAN INTERNAȚIONAL

INSTITUTIONAL ANALYSIS OF THE FORESTRY SECTOR - CURRENT
INTERNATIONAL POLICY AND STRATEGIES

GHEORGHE FLORIAN BORLEA

Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, Stațiunea Timișoara, Romania

Rezumat

Pentru o perioadă lungă de timp înainte de Conferința de la Rio-1992, dezvoltarea silviculturii a fost văzută ca o activitate care trebuie făcută prin implicarea statului. Crearea de slujbe și dezvoltarea industrială au fost văzute ca obiective primare și activitățile recreative ca obiectiv secundar. Beneficiile sociale au stat la baza rațiunii ce a legitimat statul ca să aibă un rol preponderent și să susțină financiar acest sector. Totul se schimbă astăzi și societatea așteaptă din ce în ce mai mult de la silvicultură. Pe de o parte cerințele ecologice cresc iar pe de alta sectorul activează într-un mediu de piață. Conceptele moderne de dezvoltare durabilă din punct de vedere economic, social și de mediu, exprimă ce așteaptă societatea de la noi astăzi. Politica forestieră la nivel internațional înregistrează schimbări importante, în special la nivelul politicii economice a UE, unde chiar dacă UE se vede alături de Stat ca regulator al competiției de piață, creează măsuri de a separa activitățile comerciale de proprietatea de Stat.

Cuvinte cheie: sectorul forestier, dialogul internațional despre păduri, convenții internaționale, cadrul instituțional pentru sectorul forestier, procesul pan-european, strategia UE pentru silvicultură, strategie forestieră, plan forestier național

Abstract

For a long time, before Rio 1992, the forestry development was seen as a legitimate area for state involvement; the longterm nature of forestry and its connections with the land were seen as legitimate reasons for the state to take the lead role. Job creation and industrial development were primary objectives with recreation as a side benefit. Social benefits of this kind were seen as justifying state spending on forestry programmes. All of this has changed and society expects more from forestry today. Environmental considerations are more dominant while at the same time the sector is expected to compete in the marketplace. Modern concepts of economic, social and environmental sustainability express what society expects of forestry today. Forest policy at international level registered important changes, especially EU economic Policy which sees itself and the State as the regulators of a competitive marketplace are creating pressures to separate commercial forestry activities from State ownership.

Keywords: forestry sector, international forestry dialogue, international conventions, institutional framework for forestry, pan-european process, EU Forestry Strategy, forestry strategy, national forestry plan

1. INTRODUCERE

În ultimii ani, după Conferința Națiunilor Unite pentru mediu și dezvoltare (CNUED), denumită și Conferința de la Rio (1992), comunitatea internațională s-a angajat în acțiuni care să ducă la dezvoltarea durabilă a umanității; în general acțiuni care să pună în practică Agenda 21. Sectorul forestier a constituit subiectul unor dezbateri foarte intense la nivel internațional și aceasta a avut ca rezultat o diversitate foarte mare de opinii și de abordări. România, ca țară europeană cu un sector forestier important atât ca pondere dar mai ales cu resurse forestiere foarte importante din punct de vedere al calității acestora, deține un loc important în contextul actual. Participarea României la dialogul internațional trebuie să fie pe măsura potențialului ei productiv. În această lucrare sunt prezentate inițiativele importante din sectorul forestier, instituțiile importante la nivel global, regional și inițiative naționale importante care pot constitui modele pentru dezvoltarea sectorului forestier de la noi din țară. Silviculorii au observat că activitatea lor în sectorul forestier nu trebuie să se rezume la ceea ce s-a făcut în trecut, că ei trebuie să se implice mai activ în toate subdomeniile sectorului, în dialogul cu societatea civilă și cu mass-media, altfel locul și rolul silviculorilor se va restrânge și ei, ca profesie, vor fi înlocuiți cu profesii adaptate mai bine momentului (biologi, ecologi, economiști, ingineri de mediu și industria lemnului). Practic această lucrare încearcă să definească care sunt coordonatele actuale ale sectorului forestier și implicit ale silviculturii în cadrul sectorului.

2. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII

Scopul principal al lucrării este de a efectua un studiu sintetic al politicii forestiere actuale, al strategiilor actuale ale sectorului pe plan internațional, al instituțiilor internaționale cu activitate în sectorul forestier, pentru a pune la dispoziția factorilor de decizie din domeniu date actuale și necesare elaborării deciziilor majore privind sectorul forestier de la noi din țară. De asemenea, lucrarea de față mai include studii de caz privind politica forestiera în țări europene cu relevanță pentru țara noastră. Lipsa unei astfel de analize în ultimii ani este evidentă și poate avea consecințe nedorite pentru sectorul forestier din România. Necesitatea abordării acestui subiect rezidă din cerințele legate de procesul de integrare europeană pe de o parte, dar și din lipsa acută de informație ce se manifestă uneori la noi privind politica forestieră internațională.

Principalele obiective ale cercetărilor prezentate în lucrarea de față sunt: o analiză sintetică privind instituțiile internaționale din domeniul forestier cu accentul pe instituțiile europene; analiza strategiilor și programelor internaționale din domeniul forestier din acesta regiune de interes major pentru țara noastră; elaborarea unor recomandări generale privind orientarea acțiunilor prioritare ale strategiei naționale privind politica și strategia forestieră în conformitate cu prioritățile sectorului la nivel global sintetizate în principalele elemente ale programului IPF-IFF, în procesul pan-european și directivele Comisiei Europene pentru păduri, în strategia forestieră a Uniunii Europene, precum și prezentarea unor propuneri privind îmbunătățirea efi-

cienței în activitatea reprezentanților noștri în principalele inițiative și procese internaționale și în principalele instituții din domeniul forestier.

3. METODA DE CERCETARE

S-a folosit analiza și sinteza bibliografică. Ca material bibliografic s-au folosit materialele tipărite sub egida organismelor O.N.U., respectiv pentru problemele globale, Comitetul Lemnului și Comisa Forestieră pentru Europa a FAO, UE, MCPFE, IUFRO, EFI pentru problemele la nivel european, precum și diverse materiale privind programe la nivel zonal sau chiar național, dar cu relevanță deosebită pentru sectorul forestier de la noi din țară.

4. REZULTATE ȘI DISCUȚII

4.1 Principalele teme ale politicii forestiere la nivel internațional

Pentru sectorul forestier există la ora actuală un proces politic promovat în cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare (UNCED) prin Comisia Interguvernamentală pentru Păduri (IPF) și Forumul Interguvernamental pentru Păduri (IFF), proces prin care s-au atenuat considerabil divergențele existente între diferite state în 1992 la Conferința de la Rio, și reiterate în 1997 la Conferința Rio+5. Cele mai importante propuneri privind teme comune și acțiunile prioritare privind politica forestieră a anilor următori, adoptate de către IPF și IFF, sunt (după Starea pădurilor în lume -2001) :

Întărirea dialogului politic forestier este în bună parte datorat acțiunilor depuse de către fiecare stat în parte cât și datorita acțiunii tot mai importante ale O.N.G-urilor.

4.2 Cadrul instituțional din sectorul forestier la nivel global

În ultima decadă au avut loc, în toate sectoarele, două tendințe de schimbări majore și aparent contradictorii : un proces de globalizare și unul de regionalizare. Sistemele de guvernare actuale prevăd o definire clară a cadrului relațional dintre guvern, societatea civilă și sectorul privat.

La inițiativa IFF, care a recomandat acest lucru Consiliului Economic și Social al O.N.U.:

- a fost creat un organism interguvernamental permanent : **Forumul Națiunilor Unite pentru Păduri (UNFF)**, care este deschis tuturor statelor și care se reunește anual în sesiuni la nivel înalt (dezbateri politice la nivel înalt cu relevanță pentru sector și dezbateri ale politicii sectoriale cu șefii organizațiilor participante la acest parteneriat). Forumul funcționează pe baza unui plan multianual, bazat pe elementele Declarației de la Rio, pe Regulile pentru păduri, capitolul 11 al Agendei 21, și pe propunerile IPF și IFF;

- s-a stabilit ca șefii secretariatelor organismelor O.N.U., ai organizațiilor, ai

Element al programului		Descriere
IPF	IFF	
I.A		Progresul în execuția planurilor forestiere naționale și a planurilor de amenajare a teritoriului
I.B	II.D.1	Cauze profunde ale despăduririlor și a degradării pădurilor
I.C	II.D.2	Cunoștințe tradiționale în domeniul aferent pădurilor
I.D		Ecosisteme fragile atinse de deșertificare și de secetă
I.E		Impactul poluării atmosferice asupra pădurilor
I.F.		Nevoi și exigențe ale țărilor cu slabă acoperire cu păduri
II.A	II.A	Resursele financiare
II.B	II.C	Transferul tehnologiilor ecologice raționale pentru atingerea țelului de gospodărire durabilă
III.A		Evaluarea funcțiilor multiple ale tuturor tipurilor de pădure
	II.D.8	Evaluarea, urmărirea și reconstituirea suprafețelor acoperite cu pădure din zonele ecologic fragile
	II.D.3	Conservarea pădurilor și zonelor protejate
III.B	II.D.4	Cercetarea forestieră
III.C	II.D.5	Evaluarea comercială a bunurilor și serviciilor.
	II.D.6	Instrumente economice, politici fiscale și regulamente ale regimului silvic
	II.D.7	Viitorul cererii și ofertei pentru produsele lemnoase și nelemnoase
III.D		Criterii și indicatori pentru gestiunea durabilă a pădurilor
IV	II.B	Comerțul și mediul
V		Organizații internaționale, instituții și instrumente multilaterale precum și mecanismele juridice
	II.E	Activități ale organizațiilor internaționale și regionale
	III	Aranjamente și mecanisme internaționale pentru promovarea, gestionarea, conservarea și dezvoltarea durabilă a tuturor tipurilor de pădure
	I.A	Promovarea și facilitarea aplicării măsurilor propuse de către IPF
	I.B	Urmărirea progresului aplicării măsurilor propuse de către IPF

instituțiilor și organelor internaționale pertinente, au fost invitați să constituie un parteneriat pentru păduri în vederea aplicării autorității UNFF și de a întări cooperarea și coordonarea între participanți;

- se lucrează la stabilirea parametrilor unui mandat juridic pentru toate tipurile de păduri;

- se caută sisteme potrivite pentru transferurile tehnologice și financiare necesare pentru punerea în practică a unei gospodăririi durabile a pădurilor în conformitate cu recomandările IPF și IFF;

Întrucât la cea de a 8-a sesiune din aprilie-mai 2000, Comisia de dezvoltare durabilă a aprobat concluziile și propunerile IFF, și a recomandat Președintelui ECOSOC să deschidă, la sesiunea din iulie 2000, consultări informale despre locul UNFF în cadrul O.N.U., în sesiunea din Octombrie a ECOSOC, UNFF a fost stabilit ca organism subsidiar al ECOSOC. În februarie 2001, la reuniunea UNFF s-a stabilit ca sediul Secretariatului să fie la New York. Prima reuniune a UNFF a fost în iunie 2001, iar parteneriatul pentru păduri (PF) a fost creat în aprilie 2001.

4.3 Cadrul instituțional din sectorul forestier european

a) Comitetul Lemnului al CEE/ONU

Comitetul Lemnului (TC) este unul din principalele organisme subsidiare ale Comisiei Economice pentru Europa a Națiunilor Unite (ECE-UN), cu sediul la Geneva. Comitetul Lemnului constituie un forum pentru cooperare și consultare între țările membre în domeniile silviculturii și exploatării și industrializării lemnului și a altor produse ale pădurii, altele decât lemnul.

Toate țările europene, țările fostei URSS, SUA, Canada și Israelul sunt membre ale ECE și participă la activitățile sale. ECE-TC asigură țărilor membre informațiile și serviciile necesare factorilor de decizie în realizarea politicilor sectorului forestier și în sectorul industriei aferente, inclusiv comerțul și utilizarea resurselor forestiere, și după caz, formulează recomandările necesare guvernelor și altor organizații interesate. De asemenea:

1. Cu sprijinul activ al țărilor membre face analize și studii de impact pe termen scurt, mediu și lung pentru dezvoltarea sectorului, inclusiv cele privind facilitarea comerțului internațional și întărirea măsurilor de protecție a mediului.
2. În sprijinul acestor analize colectează, stochează și diseminează date statistice asupra sectorului și desfășoară activități pentru îmbunătățirea calității și compatibilității lor.
3. Trasează cadrul cooperării între țări prin organizarea de seminarii, workshop-uri, întâlniri ad-hoc și grupuri de lucru cu activitate pe durată determinată în vederea schimbului de informații cu caracter economic, de protecția mediului și tehnic între guverne și alte instituții ale țărilor membre, în scopul dezvoltării durabile a sectorului forestier și protecției mediului în țările respective.
4. Identifică problemele prioritare ale UN, ECE sau ale TC, inclusiv facilitarea cooperării subregionale și de asemenea identifică activități ce vin în sprijinul țărilor cu economii în tranziție din centrul și estul Europei.
5. Ține sub observație propriile structuri și priorități și cooperează cu alte organizații interguvernamentale și internaționale active din sector, mai ales cu FAO și cu ILO (Organizația Internațională a Muncii), cu scopul de a asigura complementaritate și de a înlătura suprapunerile, implicit de a optimiza utilizarea resursei.

b) Comisia Forestieră Europeană a FAO/ONU

Comisia Forestieră Europeană (EFC) a FAO/ONU a fost înființată în 1947 și a monitorizat dezvoltarea politicii forestiere și a instituțiilor aferente, bazându-se pe rapoartele de țară prezentate la sesiunile bienale. În momentul de față are o activitate comună cu Comitetul Lemnului, cu care își ține în comun sesiunile bienale și își definește programul de lucru comun.

c) Conferința Ministerială pentru protecția pădurilor în Europa

Conferința Ministerială pentru Protecția Pădurilor în Europa - MCPFE - reprezintă o inițiativă politică la nivel înalt, care a debutat în 1990, și la care participă

40 de țări europene, inclusiv Federația Rusă. În esență este vorba de o serie de conferințe ministeriale care adoptă rezoluții privind politica forestieră pan-europeană și mecanisme de urmărire a acestora.

d) Conferința "Rolul în schimbare al pădurilor de stat"

Conferința "Rolul în schimbare al pădurilor de stat" reprezintă un ciclu de conferințe anuale, organizat începând cu anul 2000. Organizatorii acestui ciclu de conferințe sunt Comitetul Lemnului al ECE/UN și Comisia Forestieră a FAO/UN împreună cu câte o țară gazdă. Acest ciclu de conferințe este determinat de schimbările rapide din ultima perioadă în sectorul forestier atât în mediul instituțional și organizatoric, cât și în mediul de afaceri. Prima conferință a avut loc în 2000, la Sagadi, în Estonia, a doua în 2001, la Salzburg, în Austria, cea de a treia în Irlanda, iar cea de a patra anul acesta în Finlanda. Participanții sunt factori de decizie din autoritatea de stat pentru păduri și administrația pădurilor de stat, reprezentanți ai mediului de afaceri interesați și ONG-uri cu implicații în domeniu.

e) Politici forestiere și instituții în Europa

În aproape toate țările europene, începând cu anul 1990, politicile forestiere naționale au intrat într-un proces de revizuire care s-a concretizat în schimbări la nivel instituțional și în schimbarea cadrului legislativ în prima jumătate a deceniului. În sinteză aceste schimbări sunt:

- inițierea unor programe forestiere naționale ca rezultat al unui proces participativ, printr-o abordare holistică și prin implicarea tuturor factorilor din sectorul forestier;
- adaptarea permanentă a politicilor forestiere naționale în funcție de rezultatele dialogului politic internațional, la nivel global sau regional și de deciziile luate la aceste niveluri;
- schimbarea profundă a politicilor forestiere în țările aflate în tranziție, în special în legătură cu diversificarea regimului de proprietate, cu probleme legate de ajutorarea și îndrumarea miilor de proprietari de mici proprietati forestiere;
- participarea activă a țărilor europene la stabilirea setului de criterii și indicatori comuni care să fie adaptați la condițiile și nevoile locale în cadrul procesului paneuropean (MCPFE) precum și la dezvoltarea și implementarea acestora pentru gospodărirea durabilă a pădurilor;
- implementarea schemelor de certificare în teren în mod pragmatic, prin coexistența sistemelor naționale și a celor internaționale (FSC și PEFC). Pentru a evita confuziile și ruperea legăturilor între diferite sisteme și cerințe ale diverselor tehnici de management forestier, unele țări au dezvoltat standarde naționale pentru fiecare tip de sistem internațional de certificare recunoscut. Problema majoră a silviculturii europene este viabilitatea economică a managementului forestier european. Ca urmare în dorința de a satisface nevoile publicului, procesele participative au implicare crescândă în definirea politicilor pentru toate componentele sectorului forestier.

f) Strategia forestieră a Uniunii Europene

Strategia Forestieră a Uniunii Europene derivă din inițiativele paneuropene și globale în domeniul silviculturii. Luând în considerare discuțiile la scară globală în domeniul forestier, începând cu Conferința Rio 1992 și Agenda 21, continuând cu Convențiile pentru conservarea biodiversității și cea privind schimbările climatice, Sesiunile Comisiei pentru Dezvoltare Durabilă și încheind cu deliberările în cadrul IPF și a IFF, se observă existența unei întregi serii de noi cerințe sau mai bine spus provocări care au fost formulate la adresa silviculturii și implicit a politicilor forestiere, chiar dacă acestea sunt formulate într-un context general. Este suficient să luăm în considerare programele de acțiune stabilite de IFP în 1996 și de Națiunile Unite în 1997 pentru a înțelege măsura în care politicile forestiere europene sunt afectate de acestea. Intensificarea cooperării internaționale în variate zone ale politicului ca de pildă mediul sau comerțul, au schimbat radical contextul tradițional al politicii forestiere, obligând factorii de decizie să regândească diverse concepte - concepte considerate până acum evidente, axiomatice, subînțelese, sau specifice doar silviculturii. Aceasta se extinde de la gospodărirea durabilă a pădurilor, via biodiversitate și arii protejate, la inițierea programelor forestiere naționale și regionale. Dezbateră legată de certificare aparține tot acestui context.

Aceste discuții globale au fost abordate fără întârziere de statele Europei, încercându-se adaptarea lor la situația concretă din Europa. În acest sens, Conferințele Ministeriale paneuropene pentru Protecția Pădurilor au stabilit cadrul și orientarea politicilor forestiere europene la Strasbourg în 1990, la Helsinki în 1993, Lisabona în 1998 și Vienna 2003. Peste 35 de state europene au semnat aceste rezoluții, admițând astfel orientarea politică a acestora. Merită menționată Rezoluția 1 de la Helsinki referitoare la principiile generale pentru gospodărirea durabilă a pădurilor, în care multifuncționalitatea, adică sinergia funcțiilor economice, ecologice și sociale, a fost încorporată în conceptul de dezvoltare durabilă, ceea ce oferă conceptului o semnificație care întrece cu mult simpla conservare a resurselor. Strâns legată de aceasta, următoarea afirmație cuprinsă în Declarația Generală de la Lisabona, exprimă o opțiune politică fundamentală: "În secolul 21 sectorul forestier european, (ținând seama de funcțiile socială, economică, de mediu și culturală) își va îmbunătăți contribuția la dezvoltarea durabilă a societății, în special a regiunilor rurale, la asigurarea resurselor refofosibile, ca și la protecția mediului înconjurător local și la nivelul întregii planete". Strategia forestieră EU are ca punct de pornire afirmația de mai sus. Având ca țintă realizarea unei contribuții constructive la gospodărirea și dezvoltarea durabilă a pădurilor în cadrul Comunității, această strategie adună laolaltă toate angajamentele care au relevanță pentru Comunitate, angajamente pe care aceasta alături de statele membre, le-au semnat începând din 1992, la nivel internațional și paneuropean. Strategia formulează:

- linii directoare pentru politicile forestiere naționale ;
 - sprijinul care va fi acordat acestor politici pentru implementarea lor de către Comunitate ;
 - legăturile relevante între diverse politici ale statelor membre ale Comunității .
- Strategia abordează mai întâi cerința frecvent formulată la nivel internațional

și european de a se realiza și dezvolta de către statele membre **programe forestiere** la nivel național.

Aceste programe sunt în practică instrumentul decisiv al strategiei forestiere a EU, deoarece ele implementează obligațiile internaționale, motiv pentru care acestea trebuie să fie transparente și ușor de urmărit. Existența acestor programe va fi din ce în ce mai mult o premisă, o condiție obligatorie pentru acordarea de ajutor financiar de către EU în domeniul dezvoltării rurale. Programele permit utilizarea optimă a unei multitudini de condiții de bază ecologice și socio-economice existente în silvicultura europeană, fără ca strategia să degenereze într-o linie unică europeană. Astfel implementarea strategiei forestiere a EU va depinde în principal de promptitudinea cu care statele membre se vor delimita de concepția separatistă a politicii forestiere tradițională avându-și rădăcinile în secolul al XIX-lea, și vor dezvolta strategii forestiere coerente, integrate de implementare printr-o largă cooperare socială, care pot asigura înțelegerea efectivă a intereselor pădurii ca și multifuncționalitatea pădurilor noastre în perspectiva multiplă. Rolul Comunității și mai ales al Comisiei Europene în îndeplinirea strategiei forestiere se va limita în principal la 2 domenii:

- acordarea unui sprijin financiar substanțial statelor membre pentru implementarea programelor forestiere naționale. Un interes deosebit este acordat politicii de promovare a dezvoltării regiunilor rurale și protecției pădurilor.
- integrarea problemelor silviculturii - conform obiectivelor strategiei - în cadrul diverselor politici ale Comunității care prezintă relevanță, de pildă cea de mediu, comerț, industrie, cercetare și piață internă.

Nu se subliniază atât contribuția potențială a sectorului în aceste domenii, cât mai ales posibilele efecte ale acestor politici asupra sectorului forestier. Implementarea acestei strategii dă naștere unor probleme inerente. Multe dintre statele membre întâmpină dificultăți considerabile în dezvoltarea unor programe forestiere regionale sau naționale, în ciuda faptului că o nouă orientare în politicile forestiere pare inevitabilă dacă luăm în considerare angajamentele comune și normele comune acceptate la nivel internațional și paneuropean.

Multe dintre statele membre consideră măsurile EU de promovare a silviculturii, de exemplu în domeniul dezvoltării rurale, ca pe o sursă financiară cu autoservire având menirea de a ușura povara sistemelor regionale și naționale de asistență de stat în silvicultură existentă în prezent. Acestea încearcă să includă întreaga lor listă promoțională în programele de dezvoltare rurală, fără să gândească prea mult ce măsuri concrete ar putea să contribuie efectiv la îndeplinirea obiectivelor politicii rurale, sau la implementarea angajamentelor internaționale. Comisia a acordat statelor membre libertate considerabilă în realizarea cadrului de acțiune. Totodată ea va urmări ca monitorizarea și evaluarea măsurilor să fie realizată astfel încât să se obțină o serioasă bază pentru decizii, pentru a verifica dacă măsurile propuse au condus în mod real la rezultatele scontate, și a verifica efectele acestora în ariile rurale și asupra mediului. Discuțiile legate de politica forestieră la nivelul Comunității sunt adeseori afectate de problema competenței și de principiul subsidiarității.

4.4 Considerații referitoare la problema competenței EU în domeniul forestier

Este adevărat că tratatul EU nu conține nici o prevedere care să stabilească o politică sectorială proprie, cuprinzătoare, pentru domeniul forestier. Dar este complet greșit să concluzionăm pe această bază că politicile EU nu se pot extinde, nu pot influența sectorul forestier. Politici dezvoltate pe baza Tratatului EU, ca de pildă politica pieței interne, cea de mediu sau pentru dezvoltarea rurală, influențează în mod semnificativ sectorul forestier, iar această tendință este una ascendentă. Iată câteva exemple:

- piața internă și politică competitivă asociată: primul efect este o directivă pentru comerțul cu material de propagare/multiplicare pentru speciile forestiere. Aceasta poate afecta în mod direct chestiuni de natură silvică în statele membre;
- politica comercială a Comunității și acordul cu Organizația Mondială a Comerțului care prevede ridicarea barierelor comerciale și reducerea tarifelor, inclusiv pentru importul de lemn;
- domeniul conservării durabile a mediului înconjurător, directivele Natura 2000 sau planul de acțiune pentru conservarea biodiversității, certificarea.

În concluzie, suntem astăzi martorii unei schimbări tot mai profunde în domeniul forestier pe toată linia, iar abordarea sectorială aparținând politicilor noastre forestiere riscă tot mai mult să fie dată la o parte. Această schimbare este resimțită atât în statele membre cât și la nivelul Comunității, dar ea va fi probabil tot mai evidentă și la nivel internațional, nivel de la care politica forestieră a primit un considerabil impuls în ultimii 10 ani. Dacă personalul din sectorul forestier este într-adevar interesat să își prezinte punctul de vedere la nivelul Comunității, atunci statele membre împreună cu Uniunea trebuie să acționeze în fața acestei provocări de a duce mai departe, a formula și implementa strategia forestieră a EU, și aceasta în armonie cu principiul subsidiarității. Altfel, e foarte posibil ca problemele acestui domeniu să fie complet asimilate în planurile orizontale ale politicii, factorii de decizie din domeniul forestier în statele membre fiind lipsiți de orice putere decizională.

5. CONCLUZII, RECOMANDĂRI ȘI MODALITĂȚI DE VALORIFICARE A REZULTATELOR

A) Recomandări generale privind orientarea acțiunilor prioritare ale strategiei naționale privind politica și strategia forestieră

Autoritatea centrală de stat pentru silvicultură, administrația forestieră precum și cercetarea științifică de profil trebuie să-și orienteze acțiunile și prioritățile în conformitate cu prioritățile sectorului la nivel global sintetizate în principalele elemente ale programului IPF-IFF și cu strategia forestieră a UE:

1. Să acționeze de urgență pentru elaborarea planului național pentru silvicultură (sau a programului forestier național), ca instrument principal de politică forestieră, pe

baza elementelor Strategiei naționale pentru silvicultură, printr-o abordare holistică și un proces participativ, cu încorporarea proceselor tradiționale silviculturii țării noastre.

2. Să analizeze care sunt cauzele fenomenelor de degradare a pădurilor, și să acționeze rapid pentru stoparea acestora.

3. Să stabilească care sunt ecosistemele forestiere fragile atinse de secetă și incendii

4. Să analizeze impactul poluării asupra pădurilor.

5. Să analizeze nevoile și exigențele zonelor slab acoperite de păduri.

6. Să identifice noi resurse financiare care să contribuie la gospodărirea durabilă a pădurilor

7. Să implementeze în domeniul pădurilor noi tehnologii ecologice și raționale

8. Să evalueze funcțiile multiple ale tuturor tipurilor de pădure

9. Să conserve ariile forestiere aflate în regim de protecție.

10. Să promoveze și să dezvolte proiectele de cercetare forestieră.

11. Să evalueze comercial bunurile și serviciile furnizate de către pădure

12. Să elaboreze instrumente economice, să determine politici fiscale și regulamente care să contribuie la menținerea regimului silvic în păduri.

13. Să analizeze viitorul cererii și ofertei pentru produsele forestiere lemnoase și nelemnoase.

14. Să implementeze criteriile și indicatorii definiți pentru gestionarea durabilă a pădurilor

15. Să promoveze cooperarea cu instituțiile din domeniul comerțului și mediului

16. Să activeze în organizațiile internaționale și regionale

17. Să promoveze, să respecte și să urmărească implementarea aranjamentelor și mecanismelor internaționale pentru promovarea, gestionarea, conservarea și dezvoltarea durabilă a tuturor tipurilor de pădure.

B) Recomandări privind reprezentarea internațională de profil și raportarea progreselor și măsurilor luate de România către organismele internaționale din domeniul pădurilor

Principalele convenții și înțelegeri asumate la nivel internațional de către țara noastră și rezoluțiile respective la care se referă țările care prezintă în diverse foruri, rapoarte de țară, sunt următoarele: UNCED și IPF-IFF, Convenția privind diversitatea biologică, Convenția asupra fenomenului de deșertificare, Convenția-cadru asupra schimbărilor climatice și protocolul de la Kyoto, Conferințele Ministeriale asupra Protecției Pădurilor în Europa, Directivele Comisiei Europene referitoare la păduri valabile pentru țările membre și candidate precum și Strategia pentru păduri a UE cu aspecte care se îmbunătățesc permanent. Autoritatea centrală de stat pentru silvicultură, administrația forestieră precum și cercetarea științifică de profil trebuie să raporteze organismelor internaționale respective progresele făcute și măsurile luate de România stabilirea unor măsuri speciale de implementare ale deciziilor pe care le-au luat la nivel internațional în conformitate cu cele două tendințe majore în politica

forestieră globalizarea pe de o parte și un proces de descentralizare-regionalizare pe de altă parte. În acest sens se impune revizuirea desemnării sau după caz desemnarea punctelor focale și a raporturilor pentru fiecare organism internațional către care țara noastră raportează în conformitate cu obligațiile și responsabilitățile asumate. Reprezentarea României la nivelul organismelor internaționale de profil și activitatea pe plan internațional a specialiștilor români trebuie să fie la același nivel superior corespunzător cu resursele forestiere existente în țara noastră. Regia Națională a Pădurilor din România, trebuie să fie reprezentată corespunzător la nivel european, la nivelul potențial al resursei pe care o administrează. La ora actuală, într-o perioadă de dinamism și de schimbări fără precedent în sectorul forestier, pe plan european și mondial, fără o cunoaștere a realităților și fără un contact permanent cu politica forestieră internațională, Regia Națională a Pădurilor din România, nu va putea să-și desfășoare corespunzător activitatea într-o competiție după principiile pieței libere. Este elocvent ce se întâmplă la ora actuală, când pe teritoriul administrat de către Regia Națională a Pădurilor din România își desfășoară activitatea administrații ale pădurilor de stat din alte țări, care și-au diversificat activitatea și care acționează în asociere în scopul sporirii eficienței economice. Stabilirea responsabilităților în detaliu, pe oameni, pentru fiecare domeniu de activitate internațională în domeniul silviculturii, și o necesară stabilitate, condiționată de acest tip de activități, va conduce în viitor la o mai bună coordonare a activității internaționale a silvicultorilor români. De asemenea participarea internațională trebuie să aibă o coordonare centralizată în sensul distribuției informației de specialitate furnizată din participări internaționale la toți factorii interesați din sectorul silvic. Se observă uneori unele lipsuri privind reprezentarea României și RNP în diverse statistici și situații care se fac periodic privind diverse componente ale silviculturii, lipsuri ce pot fi ușor corectate prin raportări bine documentate și în timp util.

Strategia pentru silvicultură și politica forestieră a țării noastre trebuie să se definească și să se desfășoare în strânsă concordanță cu evoluțiile internaționale. Ca o observație cu valoare generală, putem spune că viteza schimbării în politica forestieră și atenția politică acordată pădurii a crescut în ultimii ani, majoritatea țărilor trecând printr-o perioadă de intensificare a acțiunilor de politică forestieră. Alt aspect important este reprezentat de interacțiunea dintre politica formulată la nivel național și cea formulată la nivel internațional. Procesele declanșate de către UNCED la nivel global și regional, inclusiv IPF/ IFF și MCPFE, nu au servit numai la definirea unui consens internațional, ci au declanșat răspunsuri oficiale la nivel național, care nu ar fi existat fără stimulul dat de dezbaterile internaționale. Acest lucru reprezintă o puternică justificare pentru activitățile internaționale care au fost criticate în multe cercuri, ca fiind prea încete, prea abstracte și insuficient orientate spre acțiune.

Administrarea pădurilor s-a desfășurat de-a lungul istoriei, prin legi și regulamente naționale bazate pe planificarea pe termen lung a măsurilor administrative, pădurile fiind influențate de-a lungul secolelor de existența așezărilor umane și de activitățile umane, cu tot ce implică acestea. Pădurile de stat ocupă suprafețe de teren

mari atât la nivel mondial cât și la nivel european și îndeplinesc funcții multiple: producția de lemn, recreere, conservarea și dezvoltarea biodiversității. De asemenea, pădurile de stat sunt utilizate și în scop educativ, de cercetare, de apărare, în alte scopuri importante pentru societate și pot contribui semnificativ la dezvoltarea rurală. Rolul primordial al pădurilor de stat îl constituie asigurarea unui echilibru între obiectivele de administrare, astfel încât beneficiile aduse societății să fie maxime. Pădurile de stat pot juca un rol particular în asigurarea unor beneficii sociale și de protecție a mediului, dar costurile acestor servicii trebuie suportate financiar de către societate. Pădurile proprietate privată sunt la fel de importante pentru societate. Îndeplinind un rol specific în dezvoltarea durabilă a zonei rurale, în special, pădurile proprietate privată trebuie să fie abordate conform importanței lor, considerate ca partener, integrate în strategiile sectorului și totodată privite ca o prioritate de către politica forestieră.

Pădurile din Europa cresc într-o mare diversitate de condiții ecologice, din regiunile boreale, la cele mediteraneene și din zonele alpine până la șes. În toate țările europene este subliniată necesitatea vitală pentru o gospodărire durabilă a pădurilor și pentru nevoia existenței unui echilibru între funcțiile economice, ecologice și sociale ale pădurilor. Cu toate acestea, încă există mari diferențe între forma de prezentare, între metodele de formulare în care fiecare țară europeană își prezintă politicile și strategia forestieră. Organismele europene și cele naționale trebuie să-și crească resursele în vederea promovării lemnului ca materie primă regenerabilă și durabilă, care pe lângă beneficiile comerciale înglobează multiple beneficii pe linia protecției mediului, inclusiv stocarea carbonului. În scopul trasării unor obiective de administrare-management corespunzătoare pentru pădurile de stat, administrația pădurilor trebuie să țină cont de părerile și opiniile tuturor factorilor implicați în silvicultură, prin consultări efective și discuții. Cooperarea administrațiilor forestiere la nivelul statelor europene trebuie dezvoltată în sensul de a facilita abordări comune în problemele silviculturii în general și pentru furnizarea serviciilor forestiere în special. Pădurile din Europa sunt în marea lor majoritate exemple concrete de succes privind gospodărirea unei resurse naturale în scopul asigurării dezvoltării durabile a societății. Întrucât la nivelul UE, la ora actuală nu există o reprezentare directă a sectorului forestier, interesele silviculturii sunt reprezentate de către Direcțiile de Agricultură și Mediu. Țările UE au o mare independență în ceea ce privește organizarea sectorului forestier. Această lipsă de coordonare la nivelul UE a avut efecte importante în ultimul deceniu asupra silviculturii europene. Astfel, silvicultura în mai multe țări printre care și țări cu tradiție (Franța, Germania), trece prin momente dificile. La ora actuală, România ca țară ocupă un loc important în Europa, datorită resurselor sale forestiere, atât în ce privește cantitatea acestora, cât mai ales datorită valorii și diversității acestora. De asemenea, trebuie menționat că în context european, Regia Națională a Pădurilor, ca administrator al pădurilor de stat din România, ocupă un loc important ca potențial economic și biologic, după administrația pădurilor de stat din Polonia și la același nivel cu Franța. Silvicultura din România trebuie să se regăsească reprezentată la nivelul organismelor europene actuale (Direcția Generală de Agricultură și Direcția Generală de Mediu), iar în cazul foarte probabil al restructurării organismelor care au atribuții în

domeniul silviculturii, și apariției Direcției Generale pentru Silvicultură, să-și regăsească dintru început locul în orga-nismele de profil, în conformitate cu statutul țării față de organismele europene.

BIBLIOGRAFIE:

CONSEIL ECONOMIQUE ET SOCIAL DES NATIONS UNIES / Organisation des Nations Unies pour l'alimentation et l'agriculture. Rome, 2000.Reunion conjointe de la Comision europeenne des forets et du Comite du bois de la CEE/ONU, 36 pagini.

FEDERAL OFFICE OF ENVIRONMENT, FOREST AND LANDSCAPE. Berne, 1993. The forest in Switzerland: a portrait, 25 pagini.

FAO Forestry Paper. Rome, 2001. Global Forest Resources Assessment 2000 - main report, 479 pagini.

FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF THE UNITED NATIONS. Rome, 1997. Forest valuation for decision-making, 133 pagini.

FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF THE UNITED NATIONS. Rome, 2001.State of the world's forests, 181 pagini..

GOVERNMENT OF GERMANY 1999. Government led Initiative in Support of IFF Work Programme Category 1 : Putting the IPF Proposals for Action into Practice at the National level. National Case Study Germany. Vol 1 66pp, Suittgart TWRP library.

MINISTERIAL CONFERENCE ON THE PROTECTION OF FORESTS IN EUROPE. Vienna, 2002. Forests and Forestry in Central and Eastern European Countries, vol. I, 143 appgini si vol.II, 174 pagini.

MINISTRY OF AGRICULTURE OF THE CZECH REPUBLIC. Praha, 1999. Conception of the Forest Policy for the period before accesion of the Czech Republic to the European Union, 24 pagini.

MINISTRY OF AGRICULTURE OF THE CZECH REPUBLIC. Praha, 2000. Report on the State of Forests and Forestry in the Czech Republic, 139 pagini.

MINISTRY OF AGRICULTURE. FORESTRY IN THE CZECH REPUBLIC, 2000

NATIONAL BOARD OF FORESTRY.1999.Greener Forests-part of a succes story, 8 pag.

SUMARY REPORT of the first CPF meeting held on 4-5 Aprilie 2001, FAO.

NATIONAL BOARD OF FORESTRY.1999.Greener Forests-part of a succes story, 8 pag.

SWISS AGENCY FOR THE ENVIRONMENT, FORESTS AND LANDSCAPE.Berne, 1997. Criteria and Indicators for Sustainable Forest Management in Switzerland, 80 pagini.

SWISS AGENCY FOR THE ENVIRONMENT, FORESTS AND LANDSCAPE.Berne, 1997. Criteria and Indicators for Sustainable Forest

Management in Switzerland, 80 pagini.

SWISS AGENCY FOR THE ENVIRONMENT, FORESTS AND LANDSCAPE. Berne, 1999. Forests and wood in Switzerland.

SWISS AGENCY FOR THE ENVIRONMENT, FORESTS AND LANDSCAPE. Berne, 1999. The Swiss forest-Taking stock, 72 pagini

UNITED NATIONS ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE / Food and Agriculture Organization of the United Nations / ECE/TIM/SP/11. New York and Geneva, 1996. European Timber Trends and Prospects: into the 21st century, 103 pagini.

ZHU, S.; TOMBERLIN, D.; BUONGIORNO, J.; 1998-Global Forest products consumption, production, trade and prices: global forest products model projections to 2010, FAO, Rome

*** 1999. Government led Initiative in Support of IFF Work Programme Category 1 : Putting the IPF Proposals for Action into Practice at the National level. National Case Study Germany. Vol 1 66pp, Stuttgart TWRP library.